

Vennesla kommune

Arkivsak-dok. 26/00677-19
Saksbehandler Alexander Etsy Jensen

Saksgang	Møtedato
Levekårsutvalget	19.08.2026
Formannskapet	24.08.2026
Kommunestyret	03.09.2026
Eldrerådet	17.08.2026
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	25.08.2026
Vennesla barne- og ungdomsråd 2026-2027	08.09.2026

Nye retningslinjer for kommunale tilskudd – behandling av høringsinnspill og endelig forslag

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

1. Kommunestyret vedtar retningslinjer for kommunale tilskudd, slik de framgår av vedlegg 1. Retningslinjene trer i kraft fra 1. januar 2027.
2. Kommunestyret legger til grunn at samlet økonomisk ramme for de kommunale tilskuddsordningene videreføres på dagens nivå. Endelig ramme fastsettes i forbindelse med behandlingen av budsjett og økonomiplan 2027–2030.
3. Kommunedirektøren gis ansvar for å utarbeide nødvendige administrative rutiner, søknadsskjemaer og rapporteringskrav i tråd med retningslinjene.
4. Retningslinjene og tilhørende rutiner evalueres etter det første hele tildelingsåret. Evalueringen legges fram for politisk behandling dersom den viser behov for vesentlige endringer.

Sammendrag

I budsjett og økonomiplan for 2024–2027 ba kommunestyret kommunedirektøren legge frem en sak som redegjør for kommunens støtte til frivillige lag, organisasjoner og foreninger, med mål om større grad av likebehandling. I budsjett og økonomiplan for 2025–2028 ble det i tillegg vedtatt å gjennomgå tilskudd til lag, foreninger og andre med mål om å redusere kommunens utgifter til ikke-lovpålagte ordninger.

Kommunestyret behandlet 30. april 2026, sak 26/2026, prinsippene for et felles rammeverk og ba administrasjonen utarbeide en konkret modell med kriterier og økonomisk ramme, gjennomføre høring og legge saken frem til endelig politisk behandling. Det foreligger nå et forslag til felles retningslinjer for kommunale tilskudd.

Kommunedirektøren anbefaler at retningslinjene vedtas med virkning fra 1. januar 2027. Retningslinjene fastsetter ikke konkrete tilskuddsbeløp til den enkelte aktør. I denne saken foreslås det heller ikke å endre kommunens samlede nivå for tilskudd.

Samlet ramme foreslås videreført på dagens nivå og fastsettes endelig gjennom behandlingen av budsjett og økonomiplan 2027–2030.

Vedlegg

1. Retningslinjer for kommunale tilskudd – endelig forslag
2. Merknadsbehandling – høringsinnspill
3. Samlede høringsinnspill
4. Foreløpig kartlegging bruk av kommunale lokaler og ressurser
5. Fritidskortet- Utbetalinger i 2025 og per juni 2026
6. Sak 26/2026 - [Etablering av felles rammeverk for kommunale tilskudd – prinsipper og videre prosess](#)

Bakgrunn for saken

Frivillige lag, foreninger, ideelle organisasjoner og andre ikke-kommersielle samfunnsaktører bidrar til aktivitet, inkludering, møteplasser, folkehelse og forebygging i lokalsamfunnet. Kommunale tilskudd og tilgang til lokaler, anlegg og andre ressurser er viktige for aktørenes mulighet til å opprettholde og utvikle tilbud.

Gjennomgangen som lå til grunn for den første politiske saken, viste at kommunens tilskuddsordninger er utviklet over tid og forvaltes av ulike tjenesteområder, uten ett samlet rammeverk for prioritering, dokumentasjon, rapportering og oppfølging. Kommunestyret sluttet seg i april 2026 til at det skulle etableres et felles rammeverk basert på tydelige kriterier og prioriteringer. Administrasjonen ble bedt om å utarbeide en konkret modell, gjennomføre høring og legge saken fram til endelig politisk behandling. Ny modell var forutsatt gjort gjeldende fra 1. januar 2027.

Forslaget til retningslinjer omfatter blant annet hvem som kan søke, kriterier og prioriteringer, krav til dokumentasjon og rapportering, kommunale lokaler og indirekte støtte, søknadsfrister og ulike typer tilskuddsordninger.

Det kom inn ni høringssvar fra lag, foreninger og organisasjoner. Eldrerådet, Rådet for personer med funksjonsnedsettelse og Vennesla barne- og ungdomsråd uttalte seg i forbindelse med den første politiske behandlingen. Høringsinnspillene og kommunedirektørens vurdering framgår av vedlagte merknadsbehandling.

Kartlegging av kommunale lokaler og andre ressurser

Administrasjonen har gjennomført en kartlegging blant enhetene for å få oversikt over lag og foreningers bruk av kommunale lokaler, samarbeidsavtaler, og andre ressurser.

I ti av besvarelsene er det registrert en form for avtale eller samarbeid med en ekstern aktør.

Kartleggingen viser flere eksempler på indirekte støtte, blant annet at Vindbjart FK disponerer fotballbaner og får tildelt treningstid i kommunale haller, og at Vennesla skateklubb mottar støtte til lokaler på Hunsøya.

Det har vist seg krevende å få en fullstendig oversikt, blant annet fordi ordningene håndteres av ulike enheter og ikke alltid er registrert som støtte. Verdien av den indirekte støtten har derfor heller ikke vært mulig å tallfeste samlet. Den synliggjør likevel at kommunens bidrag til eksterne aktører består av mer enn ordinære tilskudd. Administrasjonen arbeider videre med å kvalitetssikre og komplettere oversikten.

Kommunen har nylig tatt i bruk en ny digital løsning for booking av kommunale lokaler og anlegg. For idrettslag fordeler Vennesla idrettsråd treningstidene i forkant av hvert semester. Tildelingene registreres deretter i løsningen, mens resterende ledige tider kan bookes av andre brukere. Løsningen vil gi kommunen bedre oversikt over hvem som benytter lokalene og anleggene, og når de brukes.

Fritidskortet

Administrasjonen har også gjennomgått utbetalingene gjennom Fritidskortet i Friskus. Dette er en individrettet ordning der barn og unge kan benytte kommunalt tildelte midler til kontingent eller deltakeravgift hos godkjente aktivitetsleverandører.

Ordningen skiller seg fra ordinære organisasjonstilskudd ved at midlene følger den enkelte deltakers valg av aktivitet. Utbetalingene er likevel relevante i kommunens samlede oversikt over støtte til lag, foreninger og andre aktivitetsleverandører.

Oversikt over utbetalingene i 2025 og første del av 2026 følger som vedlegg. Kriteriene og kontrollrutinene for Fritidskortet er ikke vurdert nærmere i denne saken.

Vurdering

Kommunedirektøren vurderer at det er behov for et felles rammeverk for tildeling av kommunale tilskudd. Dagens ordninger har blitt utviklet over tid og har hatt ulik innretning, ulike søknadsprosesser og ulike krav til dokumentasjon, rapportering og oppfølging.

Felles retningslinjer vil gi et bedre grunnlag for likebehandling, forutsigbarhet, etterprøvbarhet og helhetlige prioriteringer på tvers av kommunens tjenesteområder. Retningslinjene vil også gjøre det tydeligere for lag, foreninger og andre aktører hvilke krav som gjelder, og hva kommunen legger vekt på ved vurdering av søknader.

Samtidig må retningslinjene ta hensyn til at aktørene er forskjellige. De varierer i størrelse, organisasjonsform, målgruppe, aktivitet, tilgang til lokaler og mulighet til å skaffe egne inntekter. Likebehandling innebærer derfor ikke at alle skal behandles identisk, men at sammenlignbare søknader vurderes etter kjente og relevante kriterier, og at forskjeller i vurdering og tildeling kan begrunnes saklig.

Vurdering av høringsinnspillene

Høringsinstansene var gjennomgående positive til tydeligere og mer forutsigbare retningslinjer. Innspillene viste samtidig ulike syn på hvordan tilskudd bør prioriteres, særlig forholdet mellom objektive kriterier som medlemstall og aktivitetsnivå, og behovet for å ivareta små tilbud, åpne møteplasser og aktiviteter for mindre målgrupper.

Kommunedirektøren anbefaler derfor en helhetsvurdering der medlemstall og aktivitetsomfang inngår som relevante momenter, men ikke alene avgjør tildelingen. Det skal også legges vekt på blant annet forventet effekt, dokumentert behov, lokal nytte, frivillig innsats, bredde, mangfold og tilgjengelighet.

Høringen har ført til flere endringer i retningslinjene. Det er tydeliggjort at åpne, ikke-kommersielle møteplasser uten tradisjonell medlemsstruktur kan omfattes, og at aktivitet kan dokumenteres på andre måter enn gjennom medlemstall. Ikke-kommersielle tiltak innen samfunn- og stedsutvikling er tydelige innarbeidet, sammen med lokal historie og kulturarv, integrering, forebygging av ensomhet samt tilbud innen psykisk helse og rus.

Kravene til dokumentasjon og rapportering er gjort mer forholdsmessige. Mindre tilskudd skal ha enklere krav, og søkere som ikke kan bruke den digitale løsningen, skal få veiledning og mulighet for alternativ innsending. Det foreslås én hovedfrist for driftstilskudd, mens andre ordninger kan ha flere frister eller løpende behandling.

Innspill om automatisk indeksregulering av driftstilskudd er ikke tatt inn. Eventuelle justeringer av tilskuddsnivå må vurderes i den årlige budsjettbehandlingen. En nærmere gjennomgang av hvert høringsinnspill framgår av vedlagte merknadsbehandling.

Langsiktige samarbeids- og partnerskapsavtaler

Retningslinjene åpner for langsiktige tilskuddsbaserte samarbeids- eller partnerskapsavtaler med frivillige, ideelle og andre ikke-kommersielle aktører som ivaretar et langsiktig samfunnsoppdrag. Slike avtaler kan gi større forutsigbarhet enn årlige tilskudd.

Før en avtale inngås, skal det vurderes om dette er et tilskuddsbasert samarbeid, eller om kommunen i realiteten kjøper en tjeneste som omfattes av anskaffelsesregelverket. Avtaler som innebærer kommunal finansiering eller annen vesentlig bruk av kommunale ressurser, skal behandles politisk. Formål, økonomisk ramme og varighet skal framgå av saken.

Avtalene bør som hovedregel ha en varighet på tre til fem år og evalueres før eventuell videreføring. Bestemmelsen gjelder ikke ordinært praktisk eller administrativt samarbeid uten vesentlige økonomiske forpliktelser.

Kommunale lokaler og indirekte støtte

Kartleggingen synliggjør at kommunens bidrag til eksterne aktører består av mer enn ordinære tilskudd. Enkelte aktører får gratis eller subsidiert tilgang til lokaler, anlegg eller andre ressurser, mens andre må dekke tilsvarende kostnader selv.

Kommunedirektøren vurderer at opplysninger om indirekte støtte kan inngå som ett av flere momenter i vurderingen av kommunens samlede bidrag til en aktør. Samtidig varierer lokaler og anlegg i standard, kapasitet, tilgjengelighet og kostnader, og tilgang kan følge av lov, avtale eller andre kommunale prioriteringer.

Indirekte støtte bør derfor ikke verdsettes mekanisk eller automatisk føre til redusert kontanttilskudd. På samme måte kan dokumenterte kostnader til egne eller leide lokaler, drift og vedlikehold inngå i vurderingen av organisasjonens behov.

Kartleggingen og den nye bookingløsningen vil gi et bedre grunnlag for en mer samlet og oppdatert oversikt over bruk av kommunale lokaler og andre ressurser. Dette bør følges opp gjennom administrative rutiner og inngå i den videre utviklingen av tilskuddsforvaltningen.

Fritidskortet

Fritidskortet er en individrettet støtteordning og bør ikke omfattes av de ordinære retningslinjene for organisasjonstilskudd. Midlene følger den enkelte deltakers valg av aktivitet og er ikke et tilskudd som organisasjonen søker om på ordinær måte.

Samtidig innebærer ordningen at lag, foreninger og andre aktivitetsleverandører mottar kommunale midler gjennom deltakernes bruk av Fritidskortet. Utbetalingene bør derfor synliggjøres i kommunens samlede oversikt over støtte til aktivitetstilbud. Det bør også være tilstrekkelige rutiner for kontroll og oppfølging, blant annet for å forebygge at samme kostnad dekkes gjennom flere kommunale ordninger.

Utbetalinger gjennom Fritidskortet bør ikke automatisk få betydning for vurderingen av ordinære tilskudd. Store utbetalinger kan være et resultat av mange deltakere og høy aktivitet. Opplysningene kan likevel være relevante for å sikre oversikt og kontroll med kommunens samlede støtte.

Økonomiske konsekvenser

De nye retningslinjene innebærer ikke forslag om å endre kommunens samlede nivå for tilskudd. Samlet ramme foreslås videreført på dagens nivå og fastsettes endelig gjennom budsjett og økonomiplan 2027–2030.

De nye kriteriene og prioriteringene kan likevel føre til endringer i fordelingen som følge av nye retningslinjer.

Klima- og miljøkonsekvenser

Retningslinjene vurderes ikke å ha direkte klima- eller miljøkonsekvenser. Hovedvirkningen er sosial bærekraft, ved at tilskuddsordningene blir enklere, mer forutsigbare og legger bedre til rette for likebehandling og deltakelse.

Retningslinjene har positive indirekte virkninger gjennom støtte til lokale møteplasser, nærmiljøtiltak og bedre bruk av eksisterende lokaler og anlegg. Den digitale søknads- og rapporteringsløsningen kan også bidra til mer effektiv ressursbruk.

Retningslinjene støtter særlig opp under FNs bærekraftsmål 10 om mindre ulikhet og mål 11 om bærekraftige byer og lokalsamfunn. Klima- og miljøhensyn kan vurderes i den enkelte søknad når det er relevant.

Konklusjon

Kommunedirektøren vurderer at de foreslåtte retningslinjene gir et tydeligere og mer helhetlig grunnlag for kommunens tilskuddsforvaltning. Retningslinjene legger til rette for større grad av likebehandling, forutsigbarhet og åpenhet, samtidig som det er rom for å vurdere ulike typer aktører og tilbud ut fra

deres samfunnsverdi og lokale betydning.

Retningslinjene må følges opp med administrative rutiner, søknadsskjemaer, årshjul og nærmere krav til dokumentasjon og rapportering. Det legges opp til at tilskuddsordningene for 2027 lyses ut i november 2026. Ansvar for behandling av søknadene og dokumentasjon av vurderingene på tvers av tjenesteområdene må avklares før utlysningen.

Eksisterende bindende avtaler videreføres til de utløper eller endres i samsvar med avtalens bestemmelser. Ved inngåelse eller fornyelse av langsiktige samarbeids- og partnerskapsavtaler skal de nye retningslinjene legges til grunn.

Kommunedirektøren anbefaler at rammen for tilskuddsordninger holdes uendret og at retningslinjene vedtas med virkning fra 1. januar 2027. Retningslinjene evalueres etter det første hele tildelingsåret.